

Biblická hodina pre dospelých, BA Leg. 6, štvrtok: 25. 1. 2024, 18.00

téma: Pavel bojovník za slobodu a evanjelium

Galatským 2, 11 - 21: „¹¹ Ale keď potom Kéfas prišiel do Antiochie, osobne som sa postavil proti nemu, lebo si zaslúžil pokarhanie. ¹² Prv totiž, ako prišli niektorí od Jakuba, jedával s (bývalými) pohanmi. Keď však došli, ťahoval a oddeľoval sa, lebo sa bál tých, čo boli spomedzi Židov. ¹³ A spolu s ním pretvarovali sa aj ostatní (bývalí) Židia, takže ich pokrytectvo zachvátilo aj Barnabáša. ¹⁴ Keď som teda videl, že nechodia rovnou cestou za pravdou evanjelia, povedal som Kéfasovi pred všetkými: Keď ty, (rodom) Žid, žiješ po pohansky a nie po židovsky, prečo nútiš (bývalých) pohanov zachovávať židovské zvyky?

¹⁵ Aj my, rodení Židia, a nie hriešnici spomedzi pohanov, ¹⁶ vedia, že človek nebýva ospravedlnený zo skutkov zákona, ale vierou v Krista Ježiša, aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov zákona, pretože zo skutkov zákona nebude ospravedlnený nikto. ¹⁷ A keď aj o nás, ktorí snažne hľadáme ospravedlnenie v Kristovi, bolo usúdené, že sme hriešnici, či je Kristus služobníkom hriechu? Vôbec nie! ¹⁸ Lebo ak znova budujem, čo som zboril, sám sa predstavujem ako priestupník. ¹⁹ Lebo ja som skrze zákon umrel zákonu, aby som žil Bohu. Spolu s Kristom som

ukrižovaný ²⁰ a nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus. A nakoľko teraz žijem v tele, žijem vo viere v Syna Božieho, ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa. ²¹ Nepohrdam milosťou Božou. Lebo ak je spravodlivosť zo zákona, tak Kristus nadarmo umrel.“

Milí bratia a milé sestry!

Zdá sa, že ide o konflikt medzi Pavlom a Petrom - dvomi výraznými osobnosťami ranej cirkvi. **Pavlovi** však **záleží na evanjeliu, nie na osobách** - a to ani na takých významných, akou bol Peter. **Pretože evanjelium je od Boha, a nie od ľudí, ľudia - aj apoštolovia - sa musia podriaďovať evanjeliu, nie evanjelium ľuďom.**

Čo sa udialo? Peter v cirkevnom zbore v Antiochii jedol s tými, ktorí pôvodne boli pohanmi, no stali sa kresťanmi. **Jesť s niekým vtedy znamenalo pokladať ho za seberovného.** To je dôvod, prečo vo filmoch opisujúcich dávne časy sluhovia nejedávali s pánmi za jedným stolom. Ani židia s pohanmi nestolovali. Peter po návšteve u pohana - rímskeho stotníka Kornelia (Sk 10), však prestal takto zmýšľať. Boh mu ukázal, aby nikoho nemal za poškrvneného alebo nečistého (Sk 10, 28b).

Peter sa nebál o tom svedčiť na apoštolskom konvente (Sk 15, 7 - 11). Keď však do Antiochie prišiel Jakub a kresťania, ktorí boli predtým

pravoverní židia, Peter stratil odvalu. Nechal sa ovládať strachom (G 2, 12b), podobne ako keď trikrát zaprel Ježiša (L 22, 54nn). Stránil sa kresťanov z pohanstva a počínal si ako pokrytec.

Pavel to ostro kritizuje. **Nebojuje proti ľuďom, ale za evanjelium.** Kritizuje nie Petra ako osobu, ale jeho návrat k zákonníctvu (G 2, 14). Návrat k zákonníctvu bol nebezpečný nielen pre Petra. Negatívne ovplyvňoval ďalších, dokonca aj takú význačnú osobnosť, akou bol Barnabáš (G 2, 13).

Skôr, ako Petra odsúdime, uvažujme: **Kedy sa my správame pokrytecky? Nestáva sa, že zastávame správne kresťanské učenie, no v každodennom živote si počíname ináč?**

Stať Biblie nad, ktorou sa zamýšľame, nie je o tom, ako to Pavel Petrovi natrel. Je Božím slovom pre nás - nám na poučenie i napomenutie (por. R 15, 4; 2Tim 3, 16 - 17).

Preto v ďalšej časti **Pavel vehementne obhajuje kresťanskú slobodu a evanjelium.** Žijeme v spoločnosti zameranej na výkon. Ten sa očakáva už od malých detí. Napr., že zjedia všetko, aby bol tanier prázdny, a na jeho dne sa im ukázal obrázok. Alebo, že si dokážu zaviazať topánky či poďakujú sa za darčeky. Žiaci sú hodnotení podľa svojho výkonu. Aj pri odbornom vzdelávaní, skúškach a testoch sa počíta len

výkon. V každodennom pracovnom živote má zamestnanec pre firmu takú hodnotu, aký podáva výkon. U samostatne zárobkovo činných osôb závisí od výkonu ich ekonomická existencia. Aj v súkromnej sfére sa môže stať, že v manželstve a rodine sa vyžaduje výkon. Existujú očakávania od manželky a manžela, od rodičov a detí, od svokrovcov, od vnúčat. Mnohí ľudia uvažujú takto: Ak ten druhý robí to, čo od neho očakávam, potom je v poriadku; ak nie, som z neho sklamaný a dám mu to pocítiť.

Kedže celý náš život je charakterizovaný princípom výkonu, je pre nás ťažké uveriť, že u Boha sa výkon nepočíta. Princíp výkonu nie je (post)moderný vynález, jestvoval aj v minulých storočiach, aj v 1. storočí po Kristovi medzi veriacimi v Galácii. Pavel im napísal list Galatským. Podnetom preň boli zlé správy z Galácie. **Pavel nemohol uveriť vlastným ušiam:** prišli ľudia, ktorí chceli galatských presvedčiť, že musia dodržiavať určité židovské zákony, aby boli spasení... galatskí sa však ani nenarodili ako Židia, ale ako pohania. Mnohí členovia cirkevného zboru sa chystali týmto ľuďom uveriť. **Je predsa oveľa ľahšie uveriť, že si od Boha môžete niečo zaslúžiť výkonom, než že dáva zadarmo, bez postranných úmyslov.** Pavel musel byť zhrozený, keď sa dozvedel, čo sa deje u galatských kresťanov. Ved'

do predstavenia evanjelia Ježiša Krista galatským vložil všetko svoje úsilie. Vybudoval cirkev v Galácii. Nikdy sa neunúval hlásať slobodu od tlaku na výkon, ktorý galatskí veľmi dobre poznali z čias modloslužby. **Pavel sa nikdy neunavil zdôrazňovať: Nebudete spasení zo skutkov zákona, ale z viery v Ježiša!** Neuvedomovali si to galatskí, alebo na to už zabudli?

Pavla chápem. Pri príprave kázne alebo výkladu Písma, mi niekedy napadne: Členovia zboru už dávno vedia, že sú spasení iba z milosti vierou v Krista. Opakovať to, môže znieť ako fráza, ktorá im vojde jedným uchom dnu a druhým rýchlo vyjde von. No pri rozhovoroch si uvedomujem, že niektorí ešte celkom nepochopili, čo hovorí evanjelium. Stále si myslia, že do neba si zaslúžia prísť preto, lebo žijú dobrým životom. V skutočnosti je **myslenie zamerané na výkon zakorenené hlboko v nás.**

Keď Pavel dostal zlé správy z Galácie, sadol si a napísal list Galatským. Jeho kľúčová časť sa začína takto: „*Vediac, že človek nebyva ospravedlnený zo skutkov zákona...* (G 2, 16). **„Skutky zákona“ sú akékoľvek výkony, ktorými si ľudia chcú získať zásluhy u Boha.** V jazyku Biblie slovo „spravodlivý“ znamená „správny“ alebo „dobrý“. Pavel teda hovorí, že **žiadnen človek nedokáže žiť tak, aby s ním**

bol Pán Boh spokojný. „*Vieme to*“, píše. Niet o tom pochyb, lebo Biblia o tom svedčí. A potvrdí to každý človek, ktorý berie vážne Božie prikázania a je dostatočne sebakritický: Boh nemôže byť spokojný s moím životom, ani so životom žiadneho iného človeka.

Pretože to tak je, zostáva len iná cesta k spaseniu, na ktorú poukazuje Božie slovo: Cesta viery v Ježiša. Pavel v 16. verši píše: *Keďže vieme, „že človek nebyva ospravedlnený zo skutkov zákona, ale vierou v Krista Ježiša, aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov zákona, pretože zo skutkov zákona nebude ospravedlnený nikto.“*

Všimnite si, **ako trpezlivo Pavel vychováva galatských! Stále opakuje to najdôležitejšie: Nie zo skutkov zákona, ale z viery!** A píše: „*Aj my sme uverili*“, čím naráža na kresťanov zo židovstva, ktorí vyrástli so židovským zákonom. Aj my židia, hovorí Pavel, sme to uznali: Všetka moja poslušnosť zákonu a moja zbožnosť sú „smeti – špina (dosl. lajno)“ – ako to vyjadruje vo Filipským 3, 8. Preto **viera v Ježiša je jediným spôsobom, ako môžem obstať pred Bohom a ísť do neba.** Pavol zdôrazňuje: *Ved’ „človek nebyva ospravedlnený zo skutkov zákona.“* Doslova to vtíka galatským – a nám, ktorí to potrebujeme rovnako!

Pavel chcel galatským dokázať, že **spravodlivosť zo skutkov a Kristus sa navzájom vylučujú**. Preto v 17. verši píše: „*A keď aj o nás, ktorí snažne hľadáme ospravedlnenie v Kristovi, bolo usúdené, že sme hriešnici, či je Kristus služobníkom hriechu? Vôbec nie!*“

Hovorí: Je naša kresťanská viera hriechom? **Je hriechom myslieť si, že nie som ospravedlnený vlastným úsilím, ale tým, čo pre mňa urobil Kristus? To je to, čo títo ľudia chcú, aby ste verili: Hovoria, že tvoja viera je zlá, že musíš niečo urobiť sám!**... Ale nemôže to byť tak, že táto viera je nesprávna a hriešna. Potom by bol Ježiš služobníkom hriechu, veď táto viera je založená na Ňom! Ale je Boží Syn služobníkom hriechu? Vôbec nie! Nikdy!

V 18. verši Pavel túto myšlienku rozvádza: „*Lebo ak znova budujem, čo som zboril, sám sa predstavujem ako priestupník*“ - robím zo seba zo seba zločinc. **Pavol sa tu správa, akoby konal podobne ako galatskí, a ukazuje, aké je to nezmyselné.** Hovorí, že sa vzdal svojho prispôsobovania sa zákonu. Ako Žid som sa stále snažil, aby som bol Bohom uznaný pre svojou zbožnosť. Keď som sa však stal kresťanom, vzdal som sa tohto omylu.

Pavel vraví: Teraz si predstavte, že by som sa zrazu vrátil k tomu, čoho som sa vtedy vzdal.

Hovoril by som: to, čomu som veril ako kresťan, bolo nesprávne; to, čomu som veril predtým ako žid, bolo správne. **Označil by som svoje kresťanstvo za hriech; urobil by som zo seba zločinc.**

To, čo Pavel doposiaľ napísal, je nepriamy dôkaz. Vyskúšal si, aký by bol výsledok, keby chcel, podobne ako galatskí, opäť získať pred Bohom spravodlivosť zo skutkov zákona. Uvedomil si, že by to nefungovalo. Od 19. verša píše priamo o tom, čo pre neho znamená viera v Ježiša: „*Lebo ja som skrze zákon umrel zákonu, aby som žil Bohu.*“

Pavel študoval zákon a musel si uvedomiť: Nikdy nebudem ospravedlnený pred Bohom. Preto sa vzdal celého bludu ospravedlnenia zo zákona a vydal sa inou cestou, ktorá jediná vedie k životu s Bohom: cestou viery v Krista. Tým, že študoval zákon, vzdal sa spravodlivosti podľa zákona - „zomrel“ zákonu. A túto smrť vidí vo veľmi úzkom spojení s Kristovým krížom. Píše: „*Spolu s Kristom som ukrižovaný*“, pričom myslí na svoj krst. O krste totiž píše v Rímskym 6, 4: „*Krstom sme teda spolu s Ním boli pochovaní do smrti, aby tak, ako bol Kristus vzkriesený slávnou mocou Otcovou, aj my sme chodili v novote života.*“

Pavel opisuje tento nový život v 20. verši: „A nežijem už ja, ale žije vo mne

Kristus. *A nakoľko teraz žijem v tele (teda na tejto zemi, nie ešte v nebi), žijem vo viere v Syna Božieho, ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa.*

„Žije vo mne Kristus“, to znamená **veriť! Keď sa Boh pozerá na mňa, nevidí už len mňa, ale vidí svojho Syna Ježiša Krista, ktorý vo mne žije od môjho krstu.** A vtedy hovorí: „Si spravodlivý, som s tebou spokojný.“ No **nie preto, že sám som taký dobrý, ale preto, že Ježiš je taký dobrý a vydal svoj život za mňa. Viera znamená: ja patrí Ježišovi a Ježiš patrí mne. Ja žijem v ňom a On žije vo mne.** Viera je spoločenstvo života s Ježišom Kristom. Preto čítam Bibliu, preto som v cirkvi, preto chodím na Služby Božie, preto prijímam Večeru Pánovu: aby som prežíval toto spoločenstvo so svojím Pánom, a nie preto, aby si Boh a svet mysleli, že som nábožný človek... Veď potom by som opäť upadol do onoho nešťastného myslenia zameraného na výkon. Apoštol Pavel vyznáva (G2, 20): *„A nakoľko teraz žijem v tele, žijem vo viere v Syna Božieho, ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa.“*

V poslednom (21.) verši 2. kapitoly Pavel sumarizuje, čo je pre neho dôležité: **„Nepohrdam milosťou Božou. Lebo ak je spravodlivosť zo zákona, tak Kristus nadarmo umrel.“**

Hovorí: Áno, milí galatskí, konečne si **uvedomte, čo robíte, ak chcete byť ospravednení zákonom: Jednoducho vyhadzujete Božiu milosť do smetí! Božiu milosť, vašu jedinou šancu na život!** Potom by Kristus za vás zomrel zbytočne, potom by boli zbytočné všetky vaše kresťanské reči a pózy, potom by ste sa mohli rovno vrátiť k uctievaniu svojich pohanských modiel alebo už vôbec nemusíte v nič veriť.

I my, napomenutí aj povzbudení apoštolom Pavlom, sa pevne držíme viery v Pána Ježiša Krista! **Nerobme si nádeje, že nás Boh jedného dňa vezme do neba kvôli nášmu dobrému životu. Každý, kto má takéto nádeje, vyhadzuje Božiu milosť do koša na odpadky. Ak máme takéto nádeje, Kristus za nás zomrel nadarmo.** Tí, ktorí majú takéto nádeje, nepochopili, o čom je evanjelium a cirkev. Stručne povedané, kto má takéto nádeje, neverí v Krista.

Usilujme sa preto len o jedno: aby sme zostali v ňom, v našom vernom Spasiteľovi Pánovi Ježišovi Kristovi, aby sme s Ním zostali úzko spojení vo viere (por. Ján 15, 5), v Neho úplne vkladali svoju nádej, s Ním žili a s Ním aj zomreli! Amen.

S použitím: Jon Wellumson: List Galatským - Ospravednení vierou (vyd. EvS, Prešov 2010), Warren W. Wiersbe: Buď svobodný (vyd. Návrat domu, Praha 2006) a s myšlienkami: M. Kriesera: **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár**